

Radiografia de la Politècnica de València

La universitat feudal

Dirigida totalment al treball i l'eficàcia, la Universitat Politècnica de València ha protagonitzat aquesta setmana diversos fets que han demostrat la cara deshumanitzada de la institució, a la qual no és aliena el seu rector Justo Nieto.

Fa dues setmanes, un alumne de l'escola superior de telecomunicacions de la Universitat Politècnica de València es cremava a la manera dels bonzes i acusava la Universitat d'haver-lo menat a aquell acte desesperat. La seua mort posava tristament d'actualitat un centre universitari on, oficialment, "tot està controlat" i "no fa política ningú".

Eficàcia, treball, investigació, aquests són els temes amb què la Politècnica proporciona, de tant en tant, alguna novetat als mitjans de comunicació. Els seus processos electorals són tranquils, no hi ha corrents d'oposició a l'actual rector i tothom parla d'un centre on el treball no deixa lloc a la discussió. "El professorat d'aquesta universitat", comenta Bernardo Perepérez, director de l'Escola d'Arquitectura, "està molt ocupat en els seus treballs i les seues classes; fixa't que el nostre departament dona fins a un 30% de classes més de les que hauria de donar. Això influeix a l'hora de fer crítiques o participar en la vida organitzativa". Aquest tarannà tan ocupat ha creat la imatge que la Politècnica és una universitat "que funciona", o almenys, que funciona millor que l'altra, la de València Estudi General (l'any passat disposava de 300.000 pessetes per alumne mentre que la de València en tenia 200.000), que no crea polèmiques i que té una economia més sanejada. Però una petita ullada a la seua maquinària revela un panorama totalment diferent.

El mite dels diners de la Politècnica queda en no-res quan ens enfrontem als seus pressupostos reals. Malgrat que la Universitat ha desenvolupat una política exhaustiva de creació de convenis amb empreses privades, la major part dels diners que aquests convenis proporcionen acaba a mans de les persones que efectuen els treballs. "En un principi, comenta Perepérez, hi havia una fórmula

Justo Nieto, "dur i centralitzador".

ANXIU

molt complicada per repartir els diners, ara el 10% del brut queda per a la Universitat, la resta s'ho emporta qui ha fet el treball, encara que a la nostra càtedra, per decisió personal, no agafa res ningú". Els pressupostos per al funcionament de les diferents escoles poden arribar als deu milions anuals, però poques vegades els superen. Per a investigació, res. Tots els projectes s'han de finançar per ajudes externes, ja siga de convenis privats o de dotacions de la Conselleria de Cultura. "Això, ens comenta un professor, fa que els diferents departaments

de la Universitat facen molts treballs d'aplicació pràctica i de gran rendibilitat econòmica per als seus autors però que, d'investigació pura, ací se'n faça ben poca". Aconseguir aquestes subvencions per als diferents projectes provoca sempre una guerra callada entre departaments. "En ocasions, comenta un altre docent, les persones presents en les comissions d'adjudicació han presentat algun projecte. Poder estar en alguna d'aquestes comissions és clau i per això has d'estar a bones amb l'equip rectoral".

Si el pressupost no és tan pròsper com semblava, la Politècnica tampoc es lliura de l'altre gran problema de les nostres universitats: la massificació. Totes les fonts consultades per EL TEMPS han estat d'acord: la universitat ja no dona per a més. Durant molts anys encara es parlava de les escoles que, en certes assignatures, tenien dos o tres matriculats però això, ara, és realment una excepció. Les seues aules no poden albergar la quantitat d'alumnes que cada any es llancen a estudiar les tan promocionades carreres pràctiques. El mateix campus, producte d'un concurs d'idees de l'època del *desarrollismo*, ha quedat antiquat i les estructures comencen a tenir greus problemes. "En aquell moment", comenta Perepérez, "es demanà als concursants que la construcció poguera fer-se amb elements prefabricats i per això els mòduls que formen les parets pesen tant i tenen esquerdes entre un i altre". Altres veus opinen que la estructura va ser copiada d'una universitat canadenca, "i per això té un primer pis elevat. Quan neva és molt útil per a passejar per baix però, clar, ací no neva mai".

El seu entorn físic no és l'únic record que li queda a la Politècnica del seu origen, entre l'Opus i l'Espanya dels tecnòcrates. La duresa mítica de les carreres tècniques té en aquesta universitat un dels majors exponents. Els nombres són prou eloqüents: només quatre de cada

cent matriculats acaben la carrera i el 80% en més de set anys. A tot això hem de sumar els quatre alumnes que s'han suïcidat en els últims cinc anys, dos d'ells cremant-se a la manera dels bonzes, i han acusat la universitat de ser la causant de la seua decisió. Els fets no podien passar despercebuts i, davant les preguntes, la figura del rector, Justo Nieto ha estat, per primera vegada en molt de temps, posada en qüestió.

EL CABRER IL·LUSTRAT

Rector des de 1986, Justo Nieto ha confessat mil i una vegades els seus orígens humils. Nascut a Cartagena fa 48 anys, va treballar durant la seua infantesa ocupant-se del ramat de cabres familiar, tot i que, segons manifesta, als sis anys ja havia llegit tota l'obra de Blasco Ibáñez. Posteriorment vindria el treball amb el seu pare com a transportista, primer en un carro i després en un camió i, mentrestant, els seus estudis de perit a Cartagena. Des d'allà es traslladà a Terrassa, on va acabar la carrera de cinc anys en tres, i posteriorment va exercir de professor a Santander i després a València. Amic de definir-se com a l'home que s'ha fet a si mateix, Justo Nieto és aficionat a la vida en el camp —ell mateix treballa l'horta de la masia on viu—, al cant de les mines i manifesta una i altra vegada que no vol fer política i que "està passat diferenciar la gent entre esquerra i dreta". Amic també d'escriure articles d'opinió sobre els temes més variats, ha trobat un espai a *Las Provincias*, on va fer-ne públic un titulat "pienso, luego embisto".

Però tot i no fer política, Nieto es va presentar a les eleccions de rector sota la bandera de la "renovació". Per tal de paliar el grau de fracàs escolar va encetar fa un any el pla d'innovació educativa, que li ha donat el suport incondicional dels representants dels alumnes. "El que passa en aquesta universitat amb els alumnes és inaudit, ens comenta un professor, perquè sempre voten tots plegats a tot. No hi ha corrents entre ells, no hi ha agrupacions, es vota un candidat que s'intengra en la delegació d'alumnes. És un sistema totalment vertical". Però no tots han estat a favor, perquè alguns dels alumnes han qualificat el pla de "desastre total". Des que Nieto va fer-se càrrec del rectorat va començar el procés que Facundo Tomás, degà de la facultat de Belles Arts, va definir a EL TEMPS com de "macrocefàlia del rectorat, en

Un Campus ja antic amb pretensions de modernitat. ARXIU

detriment de l'autonomia dels diferents departaments". El degà de Belles Arts és també de l'opinió que Nieto i els seus diferents equips s'han traçat "una línia molt clara i has d'estar al seu favor o a la seua contra. En ocasions, a més, ha estat molt dur". Duresa i centralització són dos dels adjectius que les persones enquestades per EL TEMPS han citat més a l'hora de qualificar l'actuació de Justo Nieto. Bernardo Perepérez, que va participar en el primer equip rectoral, comentava que "les biblioteques de cada escola hagueren de desaparèixer a favor d'una central per falta de pressupost. Nosaltres hem obert ara un Centre d'Informació Arquitectònica, però ho hem hagut de fer gairebé d'amagat". Però Nieto ha sabut amagar aquesta cara de duresa sota una actuació personal sempre correcta i positiva. "Nieto, comentava un dels promotors de l'associació per a la normalització lingüística a la Politècnica, ens va dir ràpidament que sí. De fet, no li he vist mai dir que no a cap iniciativa, però el resultat final va ser que en la junta rectora no se'ns aprovaren els estatuts, de manera que no es donarà cap ajuda a la nostra tasca". Sense mostrar cap visceralitat contra el català, Nieto ha manifestat que la normalització no és prioritària i va prohibir que els professors i

el personal administratiu poguera dedicar dues hores del seu treball a fer-ne classes. Ara bé, per primera vegada, els alumnes de la politècnica tindran enguany una guia de l'estudiant redactada íntegrament en català.

Encara que no li negue ningú fermesa, el fet és que Nieto no ha tingut ni té cap oposició organitzada al Campus. La passivitat de les veus de l'oposició i la divisió existent entre les diferents escoles han deixat tot sol Nieto amb el seu ceptre. Belles Arts, única facultat d'aquesta matèria que es troba inclosa en una universitat politècnica, i Informàtica, que acaba de crear-se, es troben aïllades enmig d'un grup de "clàssiques" prou refractàries a les novetats. Nieto, tanmateix, tracta de donar nous aires al campus i fa uns anys va acollir la facultat privada de periodisme del Col·legi d'Estudis Universitaris San Pablo, que la Universitat de València havia rebutjat perquè els seus programes no li semblaven acceptables. Aquesta mesura li va fer guanyar la simpatia dels sectors propicis a la formació de la universitat catòlica a València. Altres afinitats polítiques no se li coneixen, ja que, a pesar de no haver tingut cap enfrontament amb el PSOE, són comentats els esforços del partit en el poder per trobar una figura que pugui fer-li ombra.

Que no tinga oposició no vol dir, per altra banda, que tothom estiga d'acord respecte a la gestió del rector. A l'últim claustre convocat, ja fa més de tres anys, Nieto va afegir un punt de l'ordre del dia sobre el suport a la seua gestió; el va perdre per ampla majoria. El claustre no s'ha tornat a reunir des d'aleshores. A més, fa dos anys, l'Escola Superior d'Enginyers de Camins, una de les escoles fundadores, va amenaçar de separar-se de la Politècnica i passar a la Universitat de València pel seu descontentament amb la política rectoral. Nieto ha posat nerviosos també els sindicats, que denunciaven petites mesures contra el seu funcionament, com la prohibició d'utilitzar les fotocopiadores de la Universitat o la retirada d'una secretaria que, pagada per la Universitat i la Generalitat valenciana, ajudava les delegacions sindicals.

El resultat d'aquesta gestió tan personalitzada és per a molts "la continuació de l'immobilisme". "Jo crec", ens diu un professor, "que ací podríem estar perfectament en l'any 74 perquè, a pesar de les eleccions no hi ha un desenvolupament democràtic. No hi ha ni crítica ni discussió".

Jordi Sebastià